

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 464-1907)

Originalt emne

Kirkelige Forhold

Kirkelige Forhold/Vor Frue Kirke

Laan

Laan/Laan, Garanterede af Kommunen

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 23. januar 1908](#)
- 2) [Byrådsmødet den 30. januar 1908](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 23. januar 1908 - side 15

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 464-1907)

Ansøgning fra Inspektionen for Frue Kirke om Kommunens Garanti for et Laan paa 63500 Kr., som Kirken ønsker at optage i Statskassen til Istandsættelse af Frue Kirkes Tag og Spir.

Formanden oplyste, at Kirkens Taarn og Tag i lang Tid havde været ret brøstfældig, og at sidste Kirkesyn havde forlangt Restauration saa snart som muligt. Kirkeinspektionen havde først tænkt at søge Statstilskud, men havde underhaanden faaet oplyst, at der ikke var megen Udsigt til at blive imødekomet i saa Henseende, og den vilde nu forsøge at faa et Statslaan, men var klar over, at et saadant ikke kunde opnaaes uden Kommunens Garanti.

Magnus Nielsen ønskede at se Overslag over, hvad Pengene skulde bruges til. Skrivelsen

omtalte ganske vist foruden Reparation af Taarn og Tag ogsaa et nyt Ur og nye Klokker, men det vilde dog være rart at faa en Specifikation. Spiret og Taarnet trængte utvivlsomt til en Istandsættelse, ligesom ogsaa Klokkerne nok kunde trænge til at fornyes, da de havde en daarlig Klang, men det var uforstaaeligt, hvorfor der skulde anskaffes et nyt Ur, da det gamle dog, efter hvad der var oplyst ved sidste Provstesyn var saa udmærket, at det godt kunde gøre Tjeneste endnu i hundrede Aar. Uret havde, saalænge han havde kendt det, gaaet udmærket, og det var interessant derved, at det var lavet af en Smed i et af de omliggende Landsogne, saa han syntes ikke, der var Grund til at kassere det. Han havde hørt Tale om, at det skulde være af en Slags Forfængelighedshensyn, at Kirkeinspektionen ønskede et nyt Ur, men skulde der tænkes paa et Ur med Skive, maaske endog oplyst, til alle fire Sider, maatte han dog bestemt fraraade, at man gik med dertil.

Der kunde altsaa nok spares en Del af de 65000 Kr., og i hvert Fald maatte det oplyses, hvorledes Summen skulde forrentes og amortiseres, og hvorledes Paaligningen af Kirkebidraget skulde foregaa. Han ønskede at henstille, at Sagen blev udsat, for at der kunde indhentes nærmere Oplysninger og Overslag.

Formanden havde ogsaa hørt, at Uret var udmærket, og den Side af Sagen skulde blive overvejet. Man maatte være glad ved at faa et Statslaan, hvis man kunde det, da et saadant antagelig kun skulde forrentes med ca. 3 % og langsomt amortiseres. Den aarlige Udgift vilde derved ogsaa blive mindre, saa Paaligningen kun vilde stige med 7-8 Øre pr. 100 Kr., altsaa fra 47 til 49 Øre. I Johannes Sogn var Kirkebidraget 89 Øre.

Simonsen var af den Mening, at Byraadet havde Pligt til at beskytte Borgerne mod alt for stor Glubskhed fra Kirkens Side. Man maatte have Garanti for, hvad Pengene skulde bruges til, saa meget mere som der taltes om, at Meningen var at forsyne Kirken med et helt nyt Taarn. Kirken lagde store og tit uretfærdige Udgifter paa Beboerne, saa man skulde vare sig for at være alt for flot med Garantien.

Formanden gjorde gældende, at der aldeles ikke var Tale om at give Kirken et nyt Udseende, hvad ogsaa den foreliggende Tegning viste.

Magnus Nielsen var klar over, at der maatte gøres noget for at faa Kirken istandsat, og da vedkommende Autoriteter havde Magt til at sige, hvad der skulde gøres, maatte man finde sig i en Ekstraudskrivning, men der blev saa ogsaa sparet noget til Reparationer. Der var ikke Tale om at forandre Kirkens Udseende. Det var givet, at Kommunen maatte stille Garantien, men Summen kunde nok nedsættes med en Snes Tusinde Kroner, saaledes at

Kirkebidraget kunde holdes nede.

Formanden skulde gerne indrømme, at man manglede tilstrækkelig Oversigt over, hvad Pengene skulde bruges til, men han maatte dog hævde, at der til Uret langt fra vilde medgaa saa stort et Beløb, som Hr. Magnus Nielsen fremførte, højst en 2 a 3000 Kr., og Hr. Magnus Nielsen havde jo selv indrømmet, at Klokkerne trængte til at fornyes.

Sagen udsattes.

somt amortiseres. Den aarlige Udgift vilde derved ogsaa blive mindre, saa Paaligningen kun vilde stige med 7-8 Øre pr. 100 Kr., altsaa fra 47 til 49 Øre. I Johannes Sogn var Kirkebidraget 89 Øre.

Simonsen var af den Mening, at Byraadet havde Pligt til at beskytte Borgerne mod alt for stor Glubskhed fra Kirkens Side. Man maatte have Garanti for, hvad Pengene skulde bruges til, saa meget mere som der taltes om, at Meningen var at forsyne Kirken med et helt nyt Taarn. Kirken lagde store og tit uretfærdige Udgifter paa Beboerne, saa man skulde vare sig for at være alt for flot med Garantien.

Formanden gjorde gældende, at der aldeles ikke var Tale om at give Kirken et nyt Udseende, hvad ogsaa den foreliggende Tegning viste.

Magnus Nielsen var klar over, at der maatte gøres noget for at faa Kirken istandsat, og da vedkommende Autoriteter havde Magt til at sige, hvad der skulde gøres, maatte man finde sig i en Ekstraudskrivning, men der blev saa ogsaa sparet noget til Reparationer. Der var ikke Tale om at forandre Kirkens Udseende. Det var givet, at Kommunen maatte stille Garantien, men Summen kunde nok nedsættes med en Snes Tusinde Kroner, saaledes at Kirkebidraget kunde holdes nede.

Formanden skulde gerne indrømme, at man manglede tilstrækkelig Oversigt over, hvad Pengene skulde bruges til, men han maatte dog hævde, at der til Uret langt fra vilde medgaa saa stort et Beløb, som Hr. Magnus Nielsen fremførte, højst en 2 a 3000 Kr., og Hr. Magnus Nielsen havde jo selv indrømmet, at Klokkerne trængte til at fornyes.

Sagen udsattes.

Uddrag fra byrådsmødet den 30. januar 1908 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

Andragende fra Inspektionen

for Frue Kirke om Kommunens Garanti for et Laan paa 63500 Kr.

Formanden meddelte, at Kirkeinspektionen foranlediget ved de i sidste Byraadsmøde faldne Udtalelser havde overvejet Sagen nærmere særlig med Hensyn til det foreslaaede ny Ur. Forslaget om dette var fremkommet, fordi Inspektionen i sin Tid havde ønsket 4 Urskiver paa Taarnet, men da dette ikke kunde lade sig gøre med det gamle Ur, maatte det medføre Anskaffelsen af et nyt. Efter fornyet Overvejelse kunde Inspektionen dog nu frafalde dette Forslag, hvorved der kunde stryges 10000 Kr. i Overslaget. Selve Uret kostede ganske vist kun 3000 Kr., men de med Anbringelsen af det forbundne Udgifter androg saa meget, at Besparelsen ialt vilde blive den nævnte Sum. Dog maatte der forbeholdes et Beløb af 1000 Kr. til Reparation af det gamle Ur, ligesom ogsaa de 600 Kr., der var beregnet at indgaa for Salget af dette, maatte paaføres Overslagssummen, som derved vilde blive 55100 Kr., hvilket altsaa var den Sum, som Inspektionen ønskede at laane af Statskassen mod Byens Garanti.

Jakob Jensen troede det muligt yderlig at bringe Overslagssummen 10000 Kr. ned, altsaa til 45100 Kr., idet det til Tækning af Taget kalkulerede Beløb delvis kunde spares, hvis Taget blev tækket med Tagsten i Stedet for med Kobber. Han kunde tænke sig at gaa med til at garantere for 45000 Kr., men under ingen Omstændigheder for et højere Beløb.

Formanden bemærkede, at Arkitekten, ganske vist kun som en Udvej, havde peget paa at lade den ene Side af Taget beklæde med Tagsten, den anden med Kobber, men at Kirkeinspektionen holdt paa fuldstændig Kobbertag som bedst stemmende med Bygningens Stil og Ælde. Hvorledes Beklædningen skulde være, beroede paa det specielle Syn og Provstesynet, men han kunde godt være med til at lade Sagen gaa tilbage til nærmere Overvejelse, ogsaa med Hensyn til hvorledes Pengene skulde skaffes.

Jakob Jensen var glad ved at høre, at Byraadet maaske kunde blive fri for at stille Garantien. Han var sikker paa, at Kirken oprindelig havde været tækket med Tagsten, da man næppe kendte til Kobbertage paa den Tid, Kirken blev bygget, saa ved at tække med Tagsten vilde man maaske netop føre Kirken tilbage til den oprindelige Stil.

Formanden havde ikke sagt, at Byraadets Garanti kunde undværes, men kun, at Sagen kunde nærmere overvejes. Han vilde anse det for højst mærkelig, om Taget paa den ene

Side blev takket med Tagsten og paa den anden med Kobber, saa maatte man da hellere tage Tagsten paa begge Sider.

Nørgaard vilde være tilbøjelig til at tro, at de sagkyndige vilde foretrække Kobbertag, men han skulde gerne indrømme, at hans Tro blev noget svækket derved, at Arkitekten holdt paa begge Arter Tagbeklædning.

Der kunde altsaa nok være Grund til at anmode Kirkeinspektionen om at tage Sagen under ny Overvejelse; men kom de sagkyndige saa til et Resultat, maatte man rigtignok haabe, at Byen tegnede Garantien, da det vilde være meget uheldigt, om man skulde ligne saa stort et Beløb paa Sognets Beboere.

Mikael Johansen gjorde opmærksom paa, at Arkitekten havde anbefalet at lægge Kobber paa hele Taget og ikke Tagsten paa den ene Side og Kobber paa den anden. Hvis Spiret i sin Tid var blevet takket med Kobber i Stedet for med Bly, kunde man nu have sparet mange Penge, da Blytækningen havde foranlediget en Del af de Beskadigelser, der nødvendiggjorde Istandsættelsen. Han syntes ikke, Byen kunde være bekendt ikke at ofre noget paa den gamle smukke Kirke, og anbefalede paa det varmeste Indstillingen. Vel kunde der nok gaas andre Veje for at skaffe Pengene, men de vilde maaske saa blive dyrere, saa hvis man vilde hjælpe Sognets Beboere, maatte man stemme for Indstillingen.

Formanden havde ikke udtalt, at Arkitekten anbefalede at undvære Kobber, men kun, at Arkitekten havde givet Anvisning til, at man kunde gaa den Vej at belægge den ene Side af Taget med Kobber, den anden med Tagsten.

Jakob Jensen var glad ved, at Formanden ligesom han selv mente, at man kunde spare Kobberet ogsaa paa den sydlige Side. Han havde opfattet Formanden saaledes, at Pengene muligvis kunde skaffes paa en Maade, hvorved Beboerne blev helt fri for Udgiften.

Formanden havde ikke omtalt, at der var Mulighed for at skaffe Pengene, uden at de skulde tilbagebetales.

Magnus Nielsen glædede sig over, at Inspektionen havde taget Forslaget om Uret tilbage, da man derved sparede 10000 Kr. Med Hensyn til Tagbeklædningen vilde han sige, at hvad der i Øjeblikket var det dyreste, sandsynligvis med Tiden vilde blive det billigste. Hvis man bekostede Kobbertag, og det blev lagt ordentlig, vilde der ikke blive Tale om nogen nævneværdig Reparation, hvad ikke kunde siges om nogen anden Tagbeklædning. Han kunde ikke forstaa, at den øverste, kobberbelagte Del af Spiret skulde omlægges. Det var

overordentlig nydeligt, som det var, og han vilde anse det for en Skam, hvis det skulde have ny Beklædning. Overslagssummen var sikkert rigelig beregnet, saa forhaabentlig kunde der spares noget, men i hvert Fald vilde de 55000 Kr. være fuldt tilstrækkelig. Han kunde anbefale Indstillingen.

Nørgaard kunde slatte sig til Hr. Magnus Nielsens Ønske om at bevare det gamle Spir; blot at røre det vilde spolere det smukke Syn, men det kunde maaske ogsaa nok repareres indvendig fra. Han syntes ikke, man kunde være bekendt at lægge Kobber paa den ene Side af Taget og Tagsten paa den anden, men var tilbøjelig til ligesom Hr. Magnus Nielsen at tro, at Kobber i Længden vilde blive det billigste. Noget andet var, hvad der bedst stemte med Bygningens gamle Stil; men det maatte nøje paavises, da Arkitektens Fremstilling i den Henseende var noget uklar. Skulde de sagkyndige saa ønske Kobber, syntes han ikke, man skulde nægte det. Det var naturligvis rart at faa Istandsættelsen saa billig som mulig, men der maatte dog først ses paa at bevare de enkelte gamle Bygninger, som Byen havde, og som var en Pryd for den.

I denne Forbindelse maatte han udtale sin Beklagelse af, at der ikke lod til at være Udsigt til at faa Planen om at faa Frue Kirke til at ligge frit realiseret; men hvis man anerkendte, at Kirken burde ligge saaledes, at den kom til sin Ret, maatte man ogsaa anerkende, at den skulde restaureres, saaledes at man kunde være det bekendt.

Filtensborg ønskede at spørge Kirkeinspektionen, om den kunde gaa med til at stryge nyt Kobber til den kobberbelagte Del af Spiret, hvorved Overslagssummen kunde bringes ned til 46000 Kr.

Mikael Johansen oplyste, at det var Kobberet paa Spiret, der paa Grund af Utætheder havde foranlediget, at Træværket raadnede. Det var derfor nødvendigt at tage det ned, men selvfølgelig skulde det af Kobberet, der var godt, benyttes. Det var forøvrigt taget med i Beregningen. Paa Forespørgsel havde Arkitekten udtalt, at Kobberbeklædning vilde være mest i Overensstemmelse med Kirkens Bygningsmaade.

Formanden skulde gerne gaa med til at udsætte Sagen, hvis det ikke hastede; men Restorationen skulde allerede sidste Sommer have været foretaget, og Spiret var saa brøstfældigt, at Istandsættelsen ikke burde forhales. Han vilde foreslaa, at Byraadet garanterede for 55100 Kr., mod at det blev paalagt Kirkeinspektionen at undersøge, om Tagbeklædningen skulde være Kobber eller Tagsten, og om Kobberet paa Spiret kunde blive siddende.

Magnus Nielsen ansaa den af Formanden foreslaaede Udvej for den bedste, men vilde dog bede Kirkeinspektionen sende Sagen til Provstesynet, inden den gik videre, da det var dette Syn, der skulde afgøre, om Ministeriets kunstneriske Assistance skulde høres, og da man før havde set, hvorledes de forskellige Autoriteter gik uden om hverandre. Da Talen nu var om Frue Kirke, maatte han udtale sin Forbavsel over, at Kirkeinspektionen tillod den stærke Vognfærdsel paa Kirkegaardspladsen, da den medførte, at Pladsen laa i et saadant Uføre, at man ikke kunde komme til Kirken uden at tilsmudses.

Formanden antog, at Stiftsøvrigheden sendte Sagen til Provstesynet; det skulde i alt Fald ikke være Byraadet.

Mikael Johansen indrømmede, at Kirkegaardspladsen laa i Uføre, og erindrede om, at Byen i 1884 havde overtaget Pladsens Renholdelse. For en Del var det Byggeriet, der medførte de uheldige Forhold; men han syntes, Hr. Magnus Nielsen skulde være den sidste til at lægge Byggehaandværkerne noget i Vejen.

Jakob Jensen saa kun en lille Trøst for den nulevende Slægt deri, at det dyreste i Længden vilde blive det billigste. Spiret viste forøvrigt, at ogsaa Kobber var forgængelig. Naar Kobberet paa Spiret intet var værd, maatte det helst helt ned, og satte man saa stor Pris paa den grønne Kulør, kunde man jo stryge det ny Kobber over med grøn Farve. Han vilde fastholde sit Forslag om kun at garantere for 45100 Kr.

Magnus Nielsen ønskede paa ingen Maade at gaa Haandværkerne for nær, men Politiet burde give de kørende en anden Passage. Kirkepladsen var udlagt til offentlig Passage, men ikke til offentlig Kørebane.

Det vedtoges at garantere for et Laan paa indtil 55100 Kr., dog paa Vilkaar, at Kirkeinspektionen anstiller nærmere Undersøgelse om, hvorvidt en Tagbeklædning med Kobber eller med Tagsten maa anses for rigtigst.